

Advies betreffende het voorstel tot wijziging van de regelgeving met betrekking tot het hengelen in de gesloten tijd en 's nachts

Nummer:	INBO.A.2010.255
Datum advisering:	21/02/2011
Auteur(s):	Daniel De Charleroy en Johan Coeck
Contact:	Lode De Beck (lodedebeck@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail op datum van 3 november 2010
Geadresseerden:	Agentschap voor Natuur en Bos Centrale Diensten T.a.v. Kristof Vlietinck Koning Albert II-laan 20 bus 8 B-1000 Brussel Kristof.vlietinck@Ine.vlaanderen.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos Centrale Diensten Carl Deschepper (carl.deschepper@Ine.vlaanderen.be)

AANLEIDING

1. Doelstelling

In het Overlegorgaan Visserij werden enkele principes geformuleerd voor de aanpassing van het visserijbesluit. Het betreft de volgende doelstellingen:

Minder en éénduidiger regels, met in de eerste plaats de maximale afstemming van de wetgeving, waardoor communicatie naar de hengelaars eenvoudiger kan plaats vinden en het voor de sportvissers duidelijker wordt. Maar waardoor de mogelijkheden voor de hengelsport verruimd worden en het beheer van de visstand, controle en handhaving eenvoudiger en verder verbeterd worden.

Beschermen wat bescherming nodig heeft, zowel naar soorten als naar biotopen, maar zonder te overdrijven. En zonder ons blind te staren op land- en taalgrenzen. De bescherming dient hierbij gekaderd te worden in de globale benadering van een water(loop)systeem. Minimaal worden de Europese regelgeving en de hiermee samenhangende verplichtingen uitgevoerd. Maar lokale waardevolle biotopen moeten om redenen van natuurbehoud extra bescherming krijgen en behouden.

De ecologische inpassing van de visserij, waardoor het decreet integraal waterbeleid en de Benelux Beschikking van de vrije waterlopen wordt onderschreven.

De visserijsector onderschrijft de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid en van de Benelux Beschikking inzake vrije vismigratie en draagt actief bij tot de realisatie ervan.

2. Betrokken regelgeving

Besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 1992 tot uitvoering van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij.

3. Voorstel tot wijziging van de regelgeving met betrekking tot het vissen in de gesloten tijd en 's nachts.

a) Huidige regelgeving

Het algemene principe is dat vissen is niet toegelaten is in de gesloten tijd (van 16 april tot en met 31 mei; dit is de paaitijd van de meeste vissen) en 's nachts (van twee uur na zonsondergang tot en met twee uur voor zonsopgang), behalve in de waterlopen die expliciet staan opgesomd in de tabel (enkel in de hoofdwaterloop zelf en niet in de nabijgelegen waterpartijen) als bijlage bij het visserijbesluit. De randvoorwaarden die van toepassing zijn op de wateren in de tabel zijn:

- Elke gevangen vis dient onmiddellijk en voorzichtig te worden vrijgelaten.
- Er mag geen gebruik van aasvisjes en kunstaas (ter bescherming van de roofvis).

Naam viswater	Vissen in paaitijd	Nacht-visserij
Dokken van Antwerpen	X	X
Netekanaal	X	X
Schelde-Rijnverbinding	X	X
Kanaal van Dessel naar Schoten	X	X
Kanaal van Dessel naar Kwaadmechelen	X	X
Albertkanaal	X	X
Kanaal naar Beverlo	X	X
Kanaal van Bocholt naar Herentals	X	X
Kanaal van Briegden naar Neerharen	X	X
Maas	X	X

Zuid-Willemsvaart	X	X
Dokken van de linkeroever van de Schelde	X	X
Kanaal van Gent naar Terneuzen	X	X
Moervaart	X	X
Watersportbaan in Gent	X	X
Dender	X	X
Kanaal van Charleroi naar Brussel	X	X
Kanaal van Leuven naar de Dijle	X	X
Zeekanaal van Brussel naar de Schelde	X	X
Boudewijnkanaal	X	X
IJzer	X	X
Kanaal van Brugge naar Sluis: van Brugge tot voor de sifon onder het Schipdonkkanaal en het Leopoldkanaal	X	X
Kanaal van Ieper naar de IJzer	X	X
Kanaal van Bossuit naar Kortrijk	X	X
Kanaal van Nieuwpoort naar Duinkerke	X	X
Kanaal van Plassendale naar Nieuwpoort	X	X
Kanaal van Roeselare naar de Leie	X	X
Lokanaal	X	X
Kanaal van Gent naar Oostende (exclusief doortocht Brugge)		
1° vanaf de Sint-Agnetabrug in Gent tot aan de Contributiebrug in Gent (Coupure)	X	X
2° vanaf de Contributiebrug in Gent tot aan de sluizen in Slijkens, in Oostende	X	X
3° in de dokken van Oostende, genaamd zwaardok, houtdok en vlotdok, evenals in de afleiding genaamd sasdok	X	X

b) Voorstel tot aanpassing van de huidige regelgeving

In het nieuwe voorstel wordt de huidige regelgeving omgekeerd. Principe is dat in de bevaarbare waterlopen ('de waterwegen') de gesloten tijd en het verbod op nachtvisserij wordt afgeschaft. Er wordt dan wel een tabel opgenomen met (delen van) bevaarbare wateren waar bij wijze van uitzondering niet mag gevist worden in de gesloten tijd en 's nachts. In de onbevaarbare wateren blijft het huidige principe van het verbod om in de gesloten tijd en 's nachts te vissen wel van toepassing.

Volgende randvoorwaarden met betrekking tot deze nieuwe regeling werden voorgesteld:

Nachtvisserij op de bevaarbare waterlopen

- Elke gevangen vis dient onmiddellijk en voorzichtig te worden vrijgelaten
- Er mag geen gebruik van aasvisjes en kunstaas (ter bescherming van de roofvis)

Opmerking: in vergelijking met de huidige regelgeving mag er volgens het nieuwe voorstel op de bevaarbare waterlopen in de periode van 16 april tot en met 31 mei wel vis worden meegenomen en ook op roofvis gevist worden met kunstaas en aasvisjes.

VRAAGSTELLING

Aan INBO wordt gevraagd om op basis van ecologische criteria de (delen van) bevaarbare waterlopen¹ op te lijsten waar het niet aangewezen is om te vissen

¹ Zoals opgesomd in bijlage 1 van het 'Koninklijk Besluit van 5/10/1992 tot vaststelling van de lijst van de waterwegen en hun aanhorigheden overgedragen van de Staat aan het Vlaamse Gewest'

tijdens de gesloten en 's nachts onder de geldende randvoorwaarden van het voorstel zoals geformuleerd in deel 3b).

Daarnaast dienen ook alle waterplassen te worden gescreend die in verbinding staan met deze bevaarbare waterlopen. Concreet gaat het dan om dokken, meanders, oude armen, grindplassen en andere plassen in de nabijheid van deze waterwegen. Het betreft viswateren waar de wet op de riviervisserij van toepassing is. Volledig afgesloten wateren waar de wet op de riviervisserij niet van toepassing is, dienen dus niet in beschouwing te worden genomen. De wet op de riviervisserij is van toepassing in wateren die rechtstreeks in open verbinding staan met de waterweg of in wateren die regelmatig overstroomd worden door de nabijgelegen rivier.

Opmerking: er zijn nog één waterpartij die niet is opgesomd in het vermelde KB (en die niet nabij een waterweg gelegen zijn), maar waar toch de screening op zou moeten gebeuren, met name: de Watersportbaan te Gent.

Daarnaast wordt aan INBO gevraagd om te beoordelen in hoeverre de voorgestelde aanpassing van de regelgeving rond de riviervisserij tegemoet komt aan de vooropgestelde doelen: minder en éénduidiger regels; beschermen wat bescherming nodig heeft; ecologische inpassing van de visserij.

TOELICHTING

1 Toetsing van de lijst met bevaarbare waterlopen

In het voorstel dat nu ter tafel ligt wordt voorzien in een verder gaande versoepeling van de regelgeving aangaande het hengelen in de paaiperiode.

Het INBO wordt gevraagd op basis van ecologische criteria de (delen van) bevaarbare waterlopen op te lijsten waar het niet aangewezen is om te hengelen tijdens de paaiperiode en 's nachts onder de geldende randvoorwaarden.

Concreet wordt gevraagd de volledige lijst van de bevaarbare waterlopen te evalueren samen met alle openbare waters die hierop aansluiten en waar de visserijwetgeving van toepassing is (dokken, meanders, oude armen, grindplassen en andere plassen in de nabijheid van deze waterwegen).

Indien het INBO deze adviesvraag waterpartij per waterpartij wil invullen, dan zal de tijdsinvestering enkele maanden bedragen. Concreet dient een dergelijk project – indien ANB dit wenst - o.a. volgende taken te omvatten:

- een geschikte evaluatiemethodiek opstellen die teruggekoppeld wordt met ANB;
- opzoeken van gegevens in verschillende databanken (BWK, broedvogels, watervogels, VIS,...);
- evaluatie van biotopen op terrein;
- eventueel aanvullende afvissingen waar geen (actuele) gegevens voorhanden zijn;
- evaluaties uitvoeren volgens de opgestelde methodiek en deze rapporten.

Een dergelijk project kan echter niet via een eenvoudig wetenschappelijk advies uitgewerkt worden.

2 Beoordeling van de doelstellingen van de voorgestelde wijziging in de regelgeving

2.1 Minder en eenduidiger regels

Minder en eenduidiger regels, met in de eerste plaats de maximale afstemming van de wetgeving, waardoor communicatie naar de hengelaars eenvoudiger kan plaats vinden en het voor de sportvissers duidelijker wordt. Maar waardoor de mogelijkheden voor de hengelsport verruimd worden en het beheer van de visstand, controle en handhaving eenvoudiger en verder verbeterd worden.

Het is duidelijk dat het voorstel tot wijziging van de wetgeving als doel heeft de mogelijkheden voor de hengelsport(wedstrijden) te verruimen. Wij zien echter niet in hoe

door het omkeren van de regelgeving en daarop dan (nieuwe) uitzonderingen voorzien de regels voor de hengelaar eenvoudiger worden. Hoe beheer, controle en handhaving hierdoor eenvoudiger zouden worden is ons eveneens niet duidelijk.

2.2 Beschermen wat bescherming nodig heeft

Beschermen wat bescherming nodig heeft, zowel naar soorten als naar biotopen, maar zonder te overdrijven. En zonder ons blind te staren op land- en taalgrenzen. De bescherming dient hierbij gekaderd te worden in de globale benadering van een water(loop)systeem. Minimaal worden de Europese regelgeving en de hiermee samenhangende verplichtingen uitgevoerd. Maar lokale waardevolle biotopen moeten om redenen van natuurbehoud extra bescherming krijgen en behouden.

Dat waardevolle soorten (soorten van de bijlagen van de habitatrichtlijn en beschermden of zeldzame soorten) en biotopen extra bescherming moeten krijgen, is vanzelfsprekend (cfr internationale, nationale en regionale milieu- en natuurbeleidsdocumenten). Aangezien de visserijwetgeving een regionale bevoegdheid is, hebben land- en taalgrenzen hierop geen invloed.

Naast de "verstoring" die hengelen met zich meebrengt (bv. tijdens het broedseizoen van vogels), houdt de voorgestelde wijziging in de wetgeving ook een versoepeling in van de bescherming van verschillende vissoorten in. De huidige wetgeving voorziet reeds dat er mag gehengeld worden in heel wat bevaarbare waterlopen en op alle vissoorten behalve op roofvis. De vissen dienen echter onmiddellijk teruggezet te worden. Het nieuwe voorstel voorziet dat in die bevaarbare waterlopen in de paaitijd nu ook nog vissen zouden mogen meegenomen worden en dat er bovendien ook op roofvis mag gehengeld worden met kunstaas en aasvisjes (en dat die roofvis mag meegenomen worden). Een dergelijke regelgeving is bijgevolg een sterke versoepeling van de bescherming van heel wat vissoorten en staat in schril contrast met de argumentatie en jaarlijkse vraag vanuit de hengelsportsector voor herbepotingen in dezelfde waterlopen (o.a. omdat de natuurlijke rekrutering er te laag is). Pas wanneer de natuurlijke populaties zichzelf in stand kunnen houden en herbepotingen dus niet meer nodig zijn en effectief gestopt worden, kan nagegaan worden of een versoepeling van de visserijwetgeving zoals voorgesteld mogelijk is.

Daarnaast dient ook nog opgemerkt te worden dat via de voorgestelde versoepelde regelgeving (verhogen van het aantal mogelijke visdagen per jaar) ook de vangst en onttrekking van paling op jaarbasis kan verhogen, wat in strijd is met de doelstellingen van de Europese Aalverordening en het ingediende (en goedgekeurde) palingbeheerplan.

2.3. De ecologische inpassing van de visserij, *waardoor het decreet integraal waterbeleid en de Benelux Beschikking van de vrije waterlopen wordt onderschreven. De visserijsector onderschrijft de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid en van de Benelux Beschikking inzake vrije vismigratie en draagt actief bij tot de realisatie ervan.*

Een aanpassing van de hengelwetgeving kan enkel een rol spelen in de bevordering van de ecologische inpasbaarheid van de hengelsport, het decreet integraal waterbeheer en de Benelux beschikking inzake vismigratie, als de genomen maatregelen inderdaad ten goede komen aan de vissen. Bij een versoepeling van de regelgeving in het voordeel van de hengelsport en dus ipso facto in het nadeel van de vispopulaties is dit niet duidelijk. Afgaand op de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water en internationale afspraken omtrent het behoud van de biodiversiteit lijkt het versoepelen van de hengelregelgeving aangaande vispopulaties zeker geen goede maatregel, te meer daar het hengelen in de paaiperiode betreft. De huidige vispopulaties zijn op de meeste plaatsen immers nog steeds maar een schijn van wat de samenstelling van een natuurlijke populatie zou moeten zijn en een absolute bescherming van de rekrutering van de verschillende vissoorten is dan ook aangewezen .

CONCLUSIE

De vraag naar een ecologische screening van de bevaarbare waterlopen vergt uitgebreider onderzoek die niet via een adviesvraag beantwoord kan worden. Concreet dient een dergelijk project o.a. volgende taken te omvatten:

- een geschikte evaluatiemethodiek opstellen. Dit kan afgestemd worden op reeds bestaande methodieken zoals bvb. uitgewerkt in Brys, R.; Ysebaert, T.; Escaravage, V.; Van Damme, S.; Van Braeckel, A.; Vandevoorde, B.; Van den Bergh, E. (2005). Verslag van het Instituut voor Natuurbehoud, 2005(7). Instituut voor Natuurbehoud: Brussel : Belgium. 178 pp. Afstemmen van referentiecondities en evaluatiesystemen in functie van de krw: afleiden en beschrijven van typespecifieke referentieomstandigheden en /of mep in elk vlaams overgangswatertype vanuit de - overeenkomstig de krw - ontwikkelde beoordelingssyste
- opzoeken van gegevens in verschillende databanken (BWK, broedvogels, watervogels, VIS,...);
- evaluatie van biotopen op terrein;
- eventueel aanvullende afvissingen waar geen (actuele) gegevens voorhanden zijn;
- evaluaties uitvoeren volgens de opgestelde methodiek en deze rapporten.

I.v.m. de het bereiken van de beoogde doelstellingen is het INBO van mening dat de voorgestelde veranderingen niet leiden tot minder en eenduidiger regels, beschermen wat bescherming nodig heeft en een ecologische inpassing van de visserij.